

ผลของการใช้รูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และความเข้าใจในรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น

ของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี

Effects of Mind Mapping Combined with Case-Based Learning on Academic
Achievement and Comprehension of Auditing and Assurance
among Accounting Students

วรรณวนิช ดอนคราม*

Wanwanat Donkram

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Kamphaeng Phet Rajabhat University

*Corresponding Author Email: pooknoo@gmail.com

Received: Mar 31, 2026; Revised: Jun 23, 2026; Accepted: Jun 26, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา 2) ศึกษาพัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเข้าใจในหลักการสอบบัญชีแบบปรนัย และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples) และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Relative Gain Score)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 39.62$, $df = 23$, $p = .000$)

2) นักศึกษามีพัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นในระดับสูงมาก โดยมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ย (GS (%)) เท่ากับ 76.66

3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.83, SD = 0.15)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แผนผังความคิด กรณีศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This study aimed to: 1) compare accounting students' academic achievement in the Auditing and Assurance course before and after learning through a mind-mapping model combined with case-based learning; 2) examine the development of students' comprehension of auditing principles following this learning model; and 3) examine accounting students' satisfaction with learning the Auditing and Assurance course through this model. The target group consisted of 24 fourth-year accounting students enrolled in the second semester of the 2025 academic year, Faculty of Management Science, Kamphaeng Phet Rajabhat University, selected through purposive sampling. The research instruments comprised a learning management plan based on mind mapping combined with case studies, a multiple-choice test measuring academic achievement and comprehension of auditing principles, and a satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, a dependent-samples t-test, and the relative gain score.

The results showed that:

1) students' post-learning achievement scores in the Auditing and Assurance course were significantly higher than their pre-learning scores at the .05 level ($t = 39.62$, $df = 23$, $p = .000$).

2) students demonstrated a very high level of development in their comprehension of auditing principles, with a mean relative gain score (GS (%)) of 76.66; and

3) students' overall satisfaction with learning through the mind-mapping model combined with case-based learning was at the highest level ($\bar{X} = 4.83$, SD = 0.15).

Keywords: Learning Management Model, Mind Mapping, Case Study, Academic Achievement

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรของชาติที่เสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียนตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2569 ที่นำแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว มาเป็นแนวทางใน

การพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการทำงาน สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงานบัญชีและการสอบบัญชี เพื่อสนับสนุนการทำงานของภาครัฐและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในด้านการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านการวิจัยของบัณฑิต ให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของหลักสูตรการบัญชีที่มุ่งเน้นการคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาทักษะทางพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยสื่อหลายรูปแบบ (Multimedia Learning) ของ (Mayer, 2009) อธิบายว่าการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ข้อความ ภาพ แผนภาพ หรือสื่อมัลติมีเดีย สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากผู้เรียนสามารถประมวลผลข้อมูลผ่านทั้งช่องทางการมองเห็นและการรับรู้ทางความคิดร่วมกัน นอกจากนี้ การใช้แผนผังความคิดหรือการแสดงผลข้อมูลในรูปแบบภาพยังช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลและโครงสร้างของปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ผ่านตัวแทนความรู้หลายรูปแบบที่ช่วยสนับสนุนความเข้าใจเชิงลึกของผู้เรียน (ธนภรณ์ แซ่ลิ้ม และคณะ, 2567) อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ (ศศิมา เฉยดี, 2567) ที่ระบุว่า การสรุปและจัดระเบียบความคิดที่ซับซ้อนด้วยแผนผังความคิดช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นโครงสร้างเนื้อหาเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ธนพร พุ่มภชาติ และสง่า วงศ์ไชย, 2568) ที่พบว่า การใช้รูปแบบแนวคิดหรือโมทัศน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ มีผลเชิงบวกอย่างมากต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเข้าใจในทศน์หลักของผู้เรียนในระดับปริญญาบัณฑิต นอกจากนี้ (นพมาศ สุขชาติ, 2568) ยังชี้ให้เห็นว่าการสะท้อนคิดด้วยแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือสำคัญในระดับอุดมศึกษาที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการจัดระบบความรู้อย่างเป็นขั้นตอนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้รับความนิยมอย่างมากในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะการใช้กรณีศึกษา (Case-based Learning) และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้นและสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์จริงได้ (พุทธชาติ ทองโคตร, 2567) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน พบว่าวิธีการดังกล่าวสามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติทางวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การเชื่อมโยงความรู้กับบริบทของสถานการณ์จริงช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดทางวิชาการได้ดียิ่งขึ้น ประกอบกับการใช้แผนผังความคิดมาบริหารจัดการเรียนรู้เชิงรุก ยังช่วยส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในการรวบรวมข้อมูลจำลองจากสถานการณ์จริง ดังที่ (สุภัทสร กระจ่างแก้ว และคณะ, 2568) ได้เสนอว่าการใช้แผนผังโมทัศน์ร่วมกับกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองมีความเข้าใจในเนื้อหาเชิงลึก และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ และค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง (Hmelo-Silver, 2004)

จากการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น ผู้เรียนต้องเข้าใจกระบวนการวางแผนการสอบบัญชี การประเมินความเสี่ยง การทดสอบการควบคุมภายใน และการรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชี ซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกันหลายขั้นตอน ที่ผ่านมานักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักการดังกล่าว ดังนั้น การใช้แผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาจึงช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของกระบวนการสอบบัญชี เข้าใจหลักการ และสามารถลำดับขั้นตอนของงานสอบบัญชีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การใช้สื่อภาพ แผนภาพ หรือเครื่องมือแสดงผลข้อมูลสามารถช่วยเพิ่มความเข้าใจของผู้เรียนในเนื้อหาที่มีความซับซ้อนได้ ขณะที่การใช้กรณีศึกษาหรือปัญหาจริงสามารถช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ความรู้ของผู้เรียน

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงมีความสนใจในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาในรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถเห็นภาพรวมของกระบวนการสอบบัญชี เข้าใจลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติงาน และสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีกับสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาคาดว่าจะช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาในรายวิชาการสอบบัญชี และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา โดยพิจารณาจากคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Relative Gain Score)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยนี้อาศัยกรอบแนวคิดหลัก 3 ส่วน ได้แก่ 1) แนวคิดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด (Mind Mapping) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดระเบียบความคิดและแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลในรูปแบบภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นโครงสร้างของเนื้อหาที่มีความซับซ้อนได้ชัดเจนขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ด้วยสื่อหลายรูปแบบของ (Mayer, 2009) ที่ระบุว่าการประมวลผลข้อมูลผ่านช่องทางภาพและช่องทางภาษาควบคู่กันช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ 2) แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case-based Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ให้ผู้เรียนวิเคราะห์สถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้ความรู้ และการเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ (Hmelo-Silver, 2004) และ 3) แนวคิดด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชี ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่จะสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานแผนผังความคิดเข้ากับกรณีศึกษาส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเข้าใจของผู้เรียนในหลายบริบทวิชา เช่น ธนภรณ์

แช่ลิม และคณะ (2567) พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจทางการเรียนของนักศึกษาในเชิงบวก และ พุทธชาติ ทองโคตร (2567) พบว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับกรณีศึกษาช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่าการนำแนวคิดทั้งสองมาผสมผสานกันในรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นซึ่งมีลักษณะเนื้อหาเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกันหลายขั้นตอน จะส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น และความพึงพอใจในการเรียนสูงขึ้นเช่นเดียวกันซึ่งนำไปสู่การกำหนดสมมติฐานการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัย

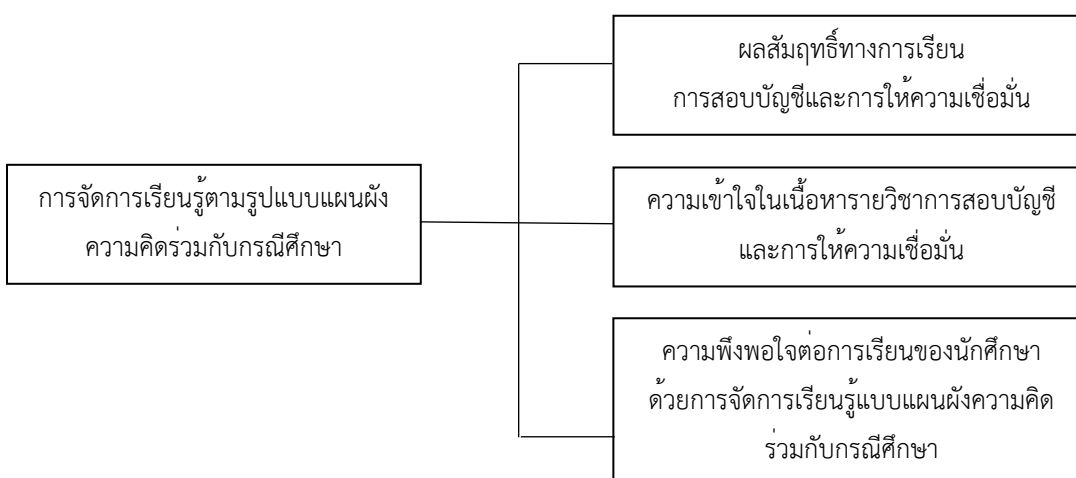
สมมติฐานที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา มีพัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น โดยมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (GS(%)) อยู่ในระดับสูงขึ้นไป ($GS(\%) \geq 50$)

สมมติฐานที่ 3 นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ขึ้นไป ($\bar{X} \geq 3.41$)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ว่า ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา ส่งผลต่อตัวแปรตาม 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น (ทดสอบด้วย t-test for Dependent Samples ตามสมมติฐานที่ 1) 2) ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น (วิเคราะห์ด้วยคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ตามสมมติฐานที่ 2) และ 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้ (วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ตามสมมติฐานที่ 3) ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาดังกล่าวของผู้วิจัย

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น

2.2.2 ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น

2.2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา จำนวน 1 แผน ใช้จัดการเรียนการสอนตลอด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นเป็นการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาเป็นฐานตามแนวทางของ (ธนกรณ์ แซ่ลิ้ม และคณะ, 2567) และ (พุทธรชาติ ทองโคตร, 2567) โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์กรณีศึกษาเกี่ยวกับการสอบบัญชี ขั้นที่ 2 อธิบายกระบวนการใช้แผนผังความคิด แสดงขั้นตอนการสอบบัญชี ได้แก่ การวางแผนการสอบบัญชี การประเมินความเสี่ยง การทดสอบการควบคุมภายใน การรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชี และการสรุปและรายงานผลการสอบบัญชี ขั้นที่ 3 วิเคราะห์กรณีศึกษา นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่มเพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษาโดยใช้แผนผังความคิด ขั้นที่ 4 นำเสนอและอภิปรายแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวทางการวิเคราะห์ และขั้นที่ 5 สรุปบทเรียน ผู้สอนสรุปแนวคิดและเชื่อมโยงกับเนื้อหาทฤษฎีโดยขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นนี้ถูกนำไปใช้ซ้ำในทุกหน่วยการเรียนรู้ตลอดภาคเรียน

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการสอบบัญชี และแบบวัดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น เป็นแบบทดสอบรูปแบบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ครอบคลุมกรอบเนื้อหา 5 เรื่อง ได้แก่ การวางแผนการสอบบัญชี การประเมินความเสี่ยง การทดสอบการควบคุมภายใน การรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชี และการสรุปและรายงานผลการสอบบัญชี โดยกำหนดระดับพฤติกรรมในการวัดตามแนวคิด Bloom's Taxonomy แบบทดสอบได้รับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเป็นปรนัย (Objectivity) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .60-1.00 และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

3.3 แบบวัดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น รูปแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ใช้ประเมินความเข้าใจในเนื้อหาวิชาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาภายหลัง

การจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) สำหรับแต่ละข้อคำถามอย่างชัดเจน และนำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .78-1.00 นอกจากนี้ ได้ดำเนินการตรวจให้คะแนนโดยผู้ตรวจ 2 ท่าน และคำนวณค่าความสอดคล้องระหว่างผู้ตรวจ (Inter-rater Reliability) ได้ค่าเท่ากับ .85

3.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา มีลำดับขั้นตอนการสร้างแบบประเมิน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้

3.4.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจ โดยกำหนดประเด็นเนื้อหาที่ต้องประเมินประกอบด้วยข้อคำถาม 16 ข้อ ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเนื้อหา และด้านการนำไปใช้ประโยชน์

3.4.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและการใช้ภาษา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.78-1.00

3.4.4 การกำหนดเกณฑ์ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ หาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายตามหลักเกณฑ์ของ Grigorludis (2009) ดังนี้

คะแนน 5 ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 งานวิจัยนี้ดำเนินการสอนโดยผู้วิจัยด้วยตนเองโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา ตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 รวม 45 ชั่วโมง ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นตามคำอธิบายรายวิชา

4.2 ดำเนินการชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมให้กับนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย จำนวน 24 คน

4.3 ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

4.4 จัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา จำนวน 1 แผน รวม 45 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 เมื่อจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้น วัดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษา โดยใช้แบบวัดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นรูปแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ใช้เวลา 40 นาที

4.5 หลังจากการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับก่อนเรียน แต่สลับข้อและสลับตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง จากนั้นให้นักศึกษาทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา

โดยแบบประเมินเป็นแบบไม่ระบุชื่อ (Anonymous) และผู้สอนจะไม่อยู่ในห้องเรียนระหว่างที่นักศึกษาตอบแบบประเมิน เพื่อป้องกันความเกรงใจหรืออคติที่อาจเกิดขึ้นจากการเป็นผู้สอนเดียวกัน (Social Desirability Bias)

4.6 นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และคะแนนจากแบบวัดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 โดยวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples)

5.2 วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2 โดยวิเคราะห์พัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาเป็นรายบุคคล โดยคำนวณคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Relative Gain Score: GS (%)) และเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผล (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) โดยกำหนดเกณฑ์ว่า GS (%) ตั้งแต่ 75 ขึ้นไป อยู่ในระดับสูงมาก, 50 - 74.99 อยู่ในระดับสูง, 25-49.99 อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำกว่า 25 อยู่ในระดับต่ำ

5.3 วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 3 โดยวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลในข้อ 3.4.4

6. ข้อจำกัดของการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยไม่มีกลุ่มควบคุม ซึ่งอาจมีผลต่อความตรงภายใน (Internal Validity) ของผลการวิจัย กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นอาจเกิดจากปัจจัยอื่นนอกเหนือจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ เช่น พัฒนาการตามวุฒิภาวะหรือประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจากรายวิชาอื่นในภาคเรียนเดียวกัน นอกจากนี้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ดำเนินไปตลอดภาคเรียน (45 ชั่วโมง) แบบทดสอบก่อนเรียน (pretest) และหลังเรียน (posttest) ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันที่มีการสลับข้อและสลับตัวเลือก มีระยะเวลาห่างกันค่อนข้างมาก จึงอาจลดความเสี่ยงจากผลของการคุ้นเคยกับข้อสอบ (Practice Effect) ได้บางส่วนเมื่อเทียบกับการทดสอบในระยะเวลาสั้น แต่ก็ยังควรพิจารณาใช้แบบทดสอบคู่ขนาน (Parallel Form) เพื่อความน่าเชื่อถือที่มากขึ้น อีกทั้งกลุ่มเป้าหมายมีขนาดเล็ก ($n = 24$) และได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จึงควรใช้ความระมัดระวังในการสรุปอ้างอิงผลการวิจัยไปยังกลุ่มประชากรอื่น งานวิจัยในอนาคตควรออกแบบให้มีกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

ผลการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 24 คน จำแนกเป็นเพศหญิง 23 คน และเพศชาย 1 คน โดยนักศึกษาทุกคนผ่านการศึกษารายวิชาพื้นฐานทางการบัญชีตามโครงสร้างหลักสูตรมาแล้วก่อนลงทะเบียนเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา (สมมติฐานที่ 1) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{X}$	SD	t	df	p
ก่อนเรียน	13.67	2.37	39.62	23	.000*
หลังเรียน	33.75	2.91			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 39.62$, $df = 23$, $p = .000$) โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนเรียนเท่ากับ 13.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.37 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$) เท่ากับ 33.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.91 ผลดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ของการวิจัย กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาพัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา (สมมติฐานที่ 2) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนพัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษา

ระดับพัฒนาการสัมพัทธ์ (GS (%))	จำนวนนักศึกษา (คน)	ร้อยละ
สูงมาก ($GS(\%) \geq 75$)	14	58.33
สูง ($50 \leq GS(\%) < 75$)	10	41.67
รวม	24	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาทั้ง 24 คน มีคะแนนพัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก ($GS(\%) \geq 75$) จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 และอยู่ในระดับสูง ($50 \leq GS(\%) < 75$) จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 โดยมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ย ($GS(\%)$) เท่ากับ 76.66 ซึ่งจัดอยู่ในระดับสูงมากตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 5.2 ผลดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ของการวิจัย กล่าวคือ นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษามีพัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงขึ้นไป

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น โดยใช้การเรียนรู้แบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี (สมมติฐานที่ 3) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น โดยใช้การเรียนรู้แบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา

ที่	ด้านการประเมิน	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
1	ด้านครูผู้สอน	4.85	.18	มากที่สุด	1
2	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.83	.16	มากที่สุด	2
3	ด้านการนำไปใช้ประโยชน์	4.82	.22	มากที่สุด	3
4	ด้านเนื้อหา	4.81	.17	มากที่สุด	4
	ภาพรวม	4.83	.15	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่มีต่อการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาในรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, $SD = .15$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.85$, $SD = .18$) รองลงมาคือด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.83$, $SD = .16$) ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.82$, $SD = .22$) และด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.81$, $SD = .17$) ตามลำดับ ผลดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 ของการวิจัย กล่าวคือ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาอยู่ในระดับมากขึ้นไป

สรุปผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาในรายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเข้าใจในเนื้อหารายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยนักศึกษามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหารายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยทั้งสามด้านสอดคล้องและสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 3 ข้อ แสดงให้เห็นว่าการใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ ถือเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่มีลักษณะเนื้อหาเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และสามารถขยายผลการวิจัยไปสู่การจัดการศึกษาในรายวิชาอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ต่อไป ทั้งนี้ ผลการวิจัยควรได้รับการตีความอย่างระมัดระวัง เนื่องจากข้อจำกัดด้านรูปแบบการวิจัยและขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวไว้ในข้อ 6

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการใช้รูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นและความเข้าใจในเนื้อหา รายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ ได้ดังนี้

1. ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสอบบัญชีของนักศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลดังกล่าวอาจเป็นผลมาจากการที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยฝึกให้ผู้เรียนเชื่อมโยงแต่ละประเด็นของกระบวนการสอบบัญชีที่มีความซับซ้อนได้อย่างเป็นระบบผ่านการมองเห็นภาพรวมด้วยแผนผังความคิด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พุทธชาติ ทองโคตร, 2567) ที่ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติทางวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษามีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นราธิป แสงศรีเรือง และคณะ, 2568) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคการใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทคนิคแผนผังความคิดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ผลในหลายระดับการศึกษาและหลายรายวิชา

2. ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการความเข้าใจในเนื้อหา รายวิชาการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นโดยมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ย (GS (%)) เท่ากับ 76.66 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลดังกล่าวสะท้อนว่าการใช้แผนผังความคิดช่วยให้นักศึกษาสามารถจัดระเบียบและเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการสอบบัญชีที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นราธิป แสงศรีเรือง และคณะ, 2568) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคการใช้แผนผังความคิดช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการความเข้าใจเนื้อหาในระดับสูงขึ้น

3. ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดเป็นแนวทางที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดสถานการณ์และที่ปรึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกับเพื่อนอย่างอิสระ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น และบรรยากาศในชั้นเรียนมีความสนุกสนานและเป็นกันเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นราธิป แสงศรีเรือง และคณะ, 2568) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิคการใช้แผนผังความคิดมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และ (โยชิตา กาสุข, และ อลงกรณ์ อัสวโรวรรณ, 2567) ที่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การใช้แผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษาสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ จึงสามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาทางบัญชีอื่นที่มีเนื้อหาหนัก เช่น การบัญชีขั้นสูง การสอบบัญชีขั้นสูง หรือรายวิชาที่มีลักษณะเนื้อหาเชิงกระบวนการ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้และมองเห็นภาพรวมได้อย่างเป็นระบบ

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และอภิปราย ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งเป็นการเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ส่งผลให้นักศึกษามีความมั่นใจและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานด้านการสอบบัญชีได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่นเปรียบเทียบกับรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกรณีศึกษา เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้มากขึ้น

2. ควรออกแบบการวิจัยในลักษณะที่มีกลุ่มควบคุม (Control Group) เพื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ และเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการสรุปอ้างอิงผลการวิจัย (Generalizability)

3. ควรพัฒนาแบบทดสอบคู่ขนาน (Parallel Form) สำหรับการทดสอบก่อนและหลังเรียน เพื่อลดผลของการคุ้นเคยกับข้อสอบ (Practice Effect)

เอกสารอ้างอิง

- โยชิตา กาสุข, และ อลงกรณ์ อัครโสวรรณ. (2567). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายกับตัวเรา โดยใช้เกมเป็นฐานร่วมกับกรณีตัวอย่างที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์. *Journal of Buddhist Education and Research (JBRE)*, 10(4), 468-480.
- ธนพร พุ่มภชาติ และสง่า วงศ์ไชย. (2568). ผลของการใช้รูปแบบมโนทัศน์ร่วมกับการใช้คำถามที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษา ไทยและความเข้าใจมโนทัศน์หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. *Journal of Applied Education*, 3(5), 1-12.
- ธนกรณ แสงลิ้ม, วิรัชพัชรวงศ์ วัฒนเกษม, วิรพจน์ โคกเกษม, และ นัสสนะ สังข์ช้าง. (2567). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาเพื่อการศึกษาเรื่อง จิตวิทยาพัฒนาการโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดของนักศึกษาสาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา. *วารสารมณีเชษฐารามวัดจอมมณี*, 7(5), 722-732.
- นพมาศ สุชาติ. (2568). ผลของการสะท้อนคิดด้วยแผนผังความคิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับอุดมศึกษา. *วารสารนาคบุตปริทรรศน์*, 17(3), 180-189.
- นราธิป แสงศรีเรือง, ภูษิตบุญ ทองเถิง, และ วนิดา ผาระนัต. (2568). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*, 36(3), 43-56.

- พุทธชาติ ทองโคตร. (2567). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติทางวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 18(1), 35-53.
- ศศิมา เฉยดี. (2567). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(12), 534-550.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุภัทรสร กระเบื้องเก่า, พรจรัส สิรินาวากุล, และ มัลลิกา มาภา. (2568). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง นิราศนรินทร์ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (GI) ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยนครพนม*, 6(1), 36-45.
- Hmelo-Silver, C. E. (2004). Problem-based learning: What and how do students learn? *Educational Psychology Review*, 16(3), 235-266.
- Mayer, R. E. (2009). *Multimedia learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- R Core Team (2024). *R: A Language and environment for statistical computing*. (Version 4.4) [Computer software]. Retrieved from <https://cran.r-project.org>. (R packages retrieved from CRAN snapshot 2024-08-07).
- The jamovi project (2024). *jamovi*. (Version 2.6) [Computer Software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>.